

JOHNSON SE JE OKLICIL ZA PREDSEDNIŠKEGA KANDIDATA.

Glavni točki v njegovi platformi sta: Boj proti reakcionarjem in ligi narodov.

McADOO SE JE OBOTAVLJA OKLICATI SVOJO KANDIDATURO.

Chicago, Ill. — Zvezni senator Hiram W. Johnson je v četrtek formalno naznanil svojo kandidaturu za predsedništvo Združenih držav.

Časnikarjem, ki so bili povabljeni na njegovo stanovanje v hotel Drake ob petih popoldne, je vročil kopije svoje izjave, v kateri so temeljni principi njegove platforme.

V njih izizvija predsednika Coolidge in vse druge, ki bi se utegnili potegovati v republikanski bitki za predsedništvo na podlagi problema ameriške vnane politike.

Nadalje je čitati v tisti izjavi, da je senator napovedal vojno med reakcijo in progresom — nazadnjastvom in naprednostjo; potem je opazil poziv za prerogije republikanske stranke, ki bi naj ne bila orodje niti za reakcijo, niti ne za uničevalni radikalizem. Več, kakor je bilo napisano v izjavi, ni hotel zvezni senator iz Kalifornije reči. Dejal je, da bodo druge izjave izdane pozneje.

Med dnevom je prišel glas, da se prične v čikaškem mestu še druga predsedniška kampanja, in sicer ona za demokratskega kandidata Williama Gibbisa McAdooja. Ali pozneje se je pokazalo, da ni v njegovem namenu izdaja izjava napovedala njegove predsedniške kandidature, nego le namignila, da ga bodo njegovi pristajali v štiridesetih državah potegnili v tekmo.

Izjava zveznega senatorja Hiram Johnsona se glasi, kakor sledi:

„Po našem sistemu izbere teoretično svojega predsednika ljudstvo samo. Države, ki imajo prednostne primarne volitve, ne priznavajo same te teorije, nego jo tudi izvajajo. One se drže duha in besede v ameriških ustanovah.

„Vsak državljan se ima pravico podvrežiti odločbi svojih sodržavljanov. Upravičen je do njihovih odločitev, in ti so upravičeni narediti tiste določbe. Jaz ne priznam nobene predpisovalne pravice do javnih služb. Nadalje zanikujem, da bi mogel ta ali oni človek prezirati ljudsko voljo in kljubovati le-tej diktirati naše kandidate. Posebno bi to moralo biti v sedanjem času.

„Nezadovoljnost prevladuje širrom dežele; republikanski stranki preti razsulo. Nezadovoljnost in strankine težkoče ne nastajajo radi ljudske vlade, nego iz pomanjkanja le-te. Dve nasprotujoči si vladni filozofiji se v narodu potegujeta za gospodstvo, kakor je to slučaj v državi, iz katere prihajam jaz.

„Označite ju, kakor hočete, tekma med njima je že jako stara. Ena je ultra-konservativna, materialistična, trmasta. Upira se z vsemi svojimi močmi vsakršni spremembi in nasprotuje vsakemu človeškemu napredku. Naravno ima ta njena reakcionarnost in trmoglavost ultra-radikalizem za posledico. To je stara, zelo stara borba, ki ima svoj početek v tisti časih, ko je človek dosegel svoj prvi uspeh. Odlej ni nikoli prenehala. In reakcija pa napredek je morala izvajati zopet v republikanski stranki na prihodnjih primarnih volitvah.

„Meni gre sedaj predvsem za vladno filozofijo. Tista, ki jo človek danes dobi v Washingtonu, ni primerna za današnje potrebe. Tamkaj vlada ultra-konservativizem; progresivnost jo izizvija na boj. In prihodnja tekma bo določila, ali bodi republikanska stranka trajno orodje reakcije, nazadnjastva, ali naj se prilagodi današnjim razmeram in aspiracijam. Imeti bi morali prerogije republikanske stranke, ki bi

KAJ PRAVI NASPROTNIK KOMUNIZMA O RUSIJI.

San Francisco, Cal. — (Fed. Press.) — R. D. Adams, konservativni rudniški inženir, bivši stotnik v kanadski armadi in izrazit nasprotnik komunizma ter vsakega radikalizma, ki se je ravnokar vrnil iz Rusije, v kateri je bil šest mesecev, je dejal sledeče o razmerah v sovjetski republiki:

„Rusija se je brez priznanja in vsake pomoči od zunaj tako pomogla, da danes ne potrebuje več podpore. Letošnja letina je bogata in bodoče letine, obetajo biti še bogatejše. Vlada je trdna. Boljševiški voditelji so popularnejši kot kdaj prej. Leninu ne pravijo drugače kot „oče ljube“ celo v daljni Sibiriji. Milijoni, ki niso dobili izobrazbe pod carjem, znajo danes čitati in pisati. Kmetje podpirajo sovjete, ker so dobili zemljo.“

CERKVAM TEČE VODA V GRLO.

Ta duhoven je povzdignil svoje laskeve oči k nebu ter vzdihnil: „Ali podležemo zlim silam, ali pa zmagamo. Kriza nam je pred vrati.“

DUHOVNI SE PRIPRAVLJAJO NA VELIKO CERKVENO KAMPANJO PO CELI DEŽELI.

Chicago, Ill. — Kristjanskim cerkvam še ni nikoli tako hudo tekla voda v grlo kakor ravno sedaj. Cerkve stoje sedaj na razpotju. Ali krenejo po poti, na kateri podležejo zlim silam (zle sila so duhovnom vsi tisti, ki se bore proti farškim neumnostim — op. ur.) ali pa na pot, po kateri pridejo do zmage ter naredijo ljudi še neumnost, kakor so sedaj.

Tako nekako je govoril duhoven Peter C. Wright iz New Yorka na konferenci baptistovskih pismarjev in misijonarjev v Chicagu.

Konferenca, ki je ena izmed petintridesetih po drugih večjih ameriških mestih, bo med najvažnejšimi v tisti seriji. Podprta utegne splošno cerkveno gibanje za razkirjevanje baptistovskega evanigelizma širom Združenih držav.

Pridigar in župnik prve baptistovske cerkve v Lawrence, Kansas, Frank Jennings je kolovodja te čikaške konference. In mnogi zelo agilni in fanatični cerkvenjaki so delegatje na njej.

Modrovanje omenjenega kolovodje se glasi takole: „Le malo razlike je med človekom in človekom“, je dejal. „Ali tisto malo je življenjska iskra, ki dela razliko med dobrim in slabim človekom, med dobrim in slabim delodajalcem, med dobrim in slabim kristjanom. (Posebno pa je človek slab kristjan, če premalo prispeva v farško bisago. Vsaj tako razločujejo razni patri in kozli slabega kristjana od dobrega. — Op. ur.)

„Tisti človek je uspešen, ki da več, kakor pa je to njegova dolžnost in obveznost, in sedaj je čas nad vsemi drugimi časi v zgodovini kristjanstva, ko je hudo treba kristjanskim ljudem, ki so pripravljeno dati več, kakor pa je pripravljeni dati, ali jih.“ (Po tej izjavi govori Wrighta je sklepati, da delajo patri in kozli dokraja v smislu njegovega recepta. Treba, hudo treba je kristjanov, ki dajejo dosti. Takih, ki ne dajejo mnogo, je preveč. In ti zadnji so strašno slabi pa skrajno mlačni kristjani. Duhovni merijo in sodijo kristjana po tem, koliko izpušči ameriških dolarjev v njihno bisago. — Op. ur.)

Poljska grozi Bavarski radi izgnanja židov.

Monakovo, Bavarska, 16. nov. — Poljska vlada je poslala posebno noto bavarski vladi, v kateri pravi, da bo za vsakega izgnanega poljskega žida izgnala dva bavarska kristjana iz Poljske. — Monakovski listi zgražajo nad noto, češ, da Poljaki, ki sami preganjajo žide, tako kot njih drugi, nimajo kaj protestirati.

COOLIDGE PRIPOROČI KONGRESU MELLONOV DAVČNI NAČRT.

Vsa poročila, ki prihajajo v Washington in odobravajo Mellonov davčni predlog, uverjajo predsednika, da je ljudstvo zanj.

MELLONOV DAVČNI NAČRT BO DEL PREDSEDNIŠKOVE POSLANICE.

Washington, D. C. — Predsednik Coolidge, ki je doslej še tedovratno molčal o tem, kaj misli o Mellonovem načrtu za davčno skrajšanje v znesku po \$323,000,000, bo priporočil program finančnega tajnika v svoji letni poslanici do kongresa, kakor je prišel v četrtek glas iz Bele hiše.

Ta priporočitev bo ena tistih zadev, ki se bo pečal z njim podrobno v svoji letni kongresni poslanici. In kakor namigavajo tisti, ki so v temnem stiku z Belo hišo, bo ta poslanica nasplošno zelo kratka.

Kakor poročajo, je že malokateri predlog naletel na tako splošno odobravanje kakor Mellonov davčni načrt.

V Belo hišo kar dežujejo brzojavke in pisma, ki odobravajo načrt.

Pričakovati je bilo, da bodo mnoga pisma nasvetovala temeljitejšo in izdatnejšo izpremembo v narodnem davčnem sistemu. Ali zgodilo se je ravno nekaj nasprotnega.

Zastopniki vsakega sloja v deželi priporočajo predlog, kakor ga je izdelal finančni minister Mellon.

Mnogi dopisniki zahtevajo, naj bi bile dohodninske davčne postavke tako predelane, da bi mogla vlada pobirati prispevke za svoje izdatke pri bogatih. To bi se dalo doseči po njihovem mnenju s tem, da bi vlada postavila bogastvo v vrsto obdavčljivih vložkov.

Vse to dokazuje, da je razpoloženje po celi deželi za predlagano odzračanje. In skoro gotovo se to razpoloženje izpremeni v ljudsko zahtevo, ki bo prisilila kongres k odobrenju Mellonovega načrta.

Finančni uradniki so uverjeni, da se ne bo mogel kongres izogniti odobritvi, ko enkrat ljudje dobodra zapovedajo, kaj pomenijo Mellonove priporočitve za narod.

Seveda pa ne bo to vprašanje rešeno brez političnih mahinacij. Politiki si bodo hoteli kovati kapital iz tega vprašanja.

Ce ne bo načrt sprejet, ali če se demokratje in La Follettova skupina združijo v boju proti Mellonovemu predlogu, bo zavlačevanje le kratka, kakor mislijo duševni očeti predlaganega načrta.

Mellon je konferiral s celo vrsto senatorjev in poslancev, preden je dal objaviti svoje priporočitve.

Vsi ti zastopniki so mu pritrdili, da je njegov predlog zelo dober z ekonomičnega stališča. Nekateri prijatelji predsednika Coolidgea so dejali, da mu bo Mellonov predlog v veliko korist, ko pride z njim pred narodne zastopnike.

Senatorji pa se nikakor ne strinjajo z Mellonovim mnenjem glede vojaškega bonusa.

Tako je rekel senator Arthur Capper iz Kansasa, da ne sme biti žrtvovan vojaški bonus na rovaš davčnega skrajšanja. Po njegovem mnenju bo vojaški bonus sprejet na prihodnjem kongresnem zasedanju.

ČEZ STO LET BO 250,000,000 LJUDI V CHICAGU?

Chicago, Ill. — Čez sto let bo štelo čikaško mesto 250,000,000 oseb, ali več kakor šteje sedaj celokupno prebivalstvo zapadne poloble, je v sredo napovedal dr. J. Pavel Goode, ki je profesor na čikaški univerzi. Pravi, da bo štelo čikaško prebivalstvo čez trideset let 10,000,000 ljudi. Svoje preračune opira na dejstvo, da se čikaško mesto razvija v industrijsko in trgovsko središče,

NOVA BOLEZEN V NEMCIJI: "CIPHERITIS".

Berlin, 16. nov. — Astronomske številke, s katerimi morajo Nemci šteti marke in računati denar, so povzročile novo epidemijo bolezni, katero so zdravniki krstili za "cipheritis". Osem žensk v Leipzigu je zblaznelo radi napenjanja možganov med računanjem v milijardah, bilijonih in trilijonih; enaki slučaji nove blaznosti se dogajajo v drugih mestih Nemčije. Največ trpe trgovci, knjigovodje, računarji in blagajniki.

Nemčija ima danes v obtoku 6,900,000,000,000,000,000 mark v papirju (šest kvadrilijonov in 90 trilijonov). V ameriškem denarju je to \$5,500,000. Uradni kurz marke danes je en biljon 260 milijard za en dolar.

VROČA DEBATA V ANGLEŠKI ZBORNICI.

Baldwin je dobil zaupnico, toda mnogi liberalci so glasovali za laboriti proti vladi radi vprašanja brezposelnosti.

London, 16. nov. — Angleški kralj je danes razpustil parlament.

London, 16. nov. — Predlog Delavske stranke, da se vladi izreče nezaupnica, ker ni storila ničesar konkretnega, da opravi veliko brezposelnost med delavci, in ker je razpisala splošno volitve v tako kratkem času radi nezadostno pojasnjene vprašanja varnostne carine, ki ima koristiti le kapitalistom, je po večerjani debati propadel v zbornici. Vlada je dobila 285 glasov, opozicija pa 130, kar znači, da so tudi mnogi liberalci glasovali za predlog.

Debata je bila zelo vroča. Vodja laboritov Ramsay MacDonald, ki je odprl debato, je trdil prijemal val, ker se ne zanimajo za brezposelnost delavcev in je zaključil, da je angleško delavstvo izgubilo v dveh letih 500 milijonov delovnih dni. Povedal je vladi v obraz, da je nesposobna za vsako konstruktivno delo; v mednarodnih zadevah uganja vlada največjo cinarijo in dopušča, da Francija zadržuje vpostavljenje normalnih razmer v Evropi.

Baldwin se je pral, toda slabo. Ko je govoril o brezposelnosti, ga je neki delavski poslanec vprašal: „Ali ste kdaj trpeli radi brezdelja?“ — „Ne,“ je odgovoril Baldwin. — „Boste že prihodnji mesec,“ je odgovoril laborit.

Lloyd George, ki je tudi posegel v debato, je napadel vlado radi nameravane carine in dejal, da vlada gre v volilni boj s pločevnasto škato privezano na repu.

Berlin, 16. nov. — Danes je bilo izdano uradno poročilo, da Nemčija ne bo nikdar za stalno opustila Porenja in Porurja, toda za enkrat je dolžnost okupacijskih oblasti, da skrbijo za prebivalstvo, katero se mora pokoriti njihovim naredbam. Ker nemška vlada upa, da pride kmalu do sporazuma s Francozi glede odškodninskih plačil, bo podpirala porurske brezposelnostne delavce še en teden; v ta namen bo poslanih v Porurje sto milijonov rentnih mark.

S tem sklepom hoče Stresemann potolačiti razburjene socialistične in demokratske duhove, ki ga silovito napadajo, ker je prepustil Porurje svoji usodi in je voljan dati Porenju avtonomijo.

Vlada dementira večerjano vest iz Londona, da je sklenila zavreči mirovno pogodbo. Pogodba ne bo zavrnjena, toda plačila odškodnine se ne morejo obnoviti, dokler se Porurje ne vrne v status quo.

Duesseldorf, Porenje, 16. nov. — Hugo Stinnes in njegovi sodružniki, ki kontrolirajo premogovnike v Porurju, so znoči obvestile delovodje in delavske organizacije, da 30. novembra preneha vse delo v rovin in koksovnah. Stinnes noče podpisati francoskih pogojev za obratovanje in posledica bo splošna brezposelnost.

Ta vest je silno razpalila izstradane delavce. Izgredilo se je takoj ponovili in danes je na nogah vsa nemška policija, kateri pomagajo francoski vojaški policisti. Toda niti Francozi ne morejo varovati vsake pekarije in mesnice v velikih mestih in splošna pisenitev življenja je neizogibna.

Najstarejši socialist umri.

Berlin, 16. nov. — Tu je umrl William Pfankuch, ki je bil najstarejši socialist v Nemčiji in menda na svetu. Pfankuch je osebnostno poznal Karla Marksa, La Salla in Engelsa. Leta 1884. je bil prvi izvoljen za poslanca v nemški državni zbor in od takrat je bil vedno v zbornici. Leta 1919. je bil častni predsednik ustavodajne skupščine v Weimarju, na kateri je bila sprejeta prva republikanska ustava. Umrl je v starosti 82 let.

USODA STRESEMAN-NOVE VLADE SE ODOLOČI PRIHODNJI TOREK.

Nacionalistična diktatura bo najbrž sledila Stresemannu. Vlada se je podala opoziciji in sklenila, da bo podpirala porurske delavce še en teden. Splošna brezposelnost v Porurju 30. novembra.

DENAR ZLATE VELJAVE JE IZDAN.

Berlin, 16. nov. — Predsednik Ebert je prekrizal načrte Stresemannu, ki se je hotel iznebiti parlamenta in organizirati "izredno legalno" diktaturo treh moč, med katerimi bi bil on sam, general Seeckt in še eden civilist. Ebert noče pristati na razpustitev parlamenta. In Stresemannova vlada se mora podvrežiti zbornici ter podati ostavko, ako dobi nezaupnico. Parlament se suide v torek in tedaj se odloči usoda Stresemannove vlade, katera bo nedvomno strmoglavljena.

Kaj sledi potem, je težko reči. Nacionalisti, ki imajo v zbornici 68 glasov, kriče, da ljudstvo noče več koalicije, niti parlamenta, pač pa "močno" diktatorično vlado, za katero so edino oni sposobni. Nacionalisti pa ne morejo priti do vlade po parlamentarnih potih, razen če jih podpre demokratje, klerikali in komunisti, kar pa ni verjetno.

Berlin, 16. nov. — Nemški tiskarski stroji, ki so leta noč in dan tiskali bankovce, s katerimi je danes poplavljen vsa Nemčija, so večerj prenehali delati. Nemčija je dobila nove rentne marke, ki imajo za seboj zlato veljavo, v katero jamčijo nemške industrije. Toda rentna marka je še redka reč in njena veljava, čeprav v zlatu, je še vedno dvomljiva, kajti objavljeno zlato je samo na papirju.

Vlada je določila, da veljavo rentne marke je 600 milijard papirnatih mark, pri tem je pa naredila konfuzijo, ko je izplačala svoje uradnike po kurzu 300 milijard za eno rentno marko. Vlada je zagrozila s težko denarno in zaporno kaznijo za dviganje cen, kljub temu so cene takoj prvi dan, ko se je pokazal nov denar, neznanosko poskočile.

Berlin, 16. nov. — Danes je bilo izdano uradno poročilo, da Nemčija ne bo nikdar za stalno opustila Porenja in Porurja, toda za enkrat je dolžnost okupacijskih oblasti, da skrbijo za prebivalstvo, katero se mora pokoriti njihovim naredbam. Ker nemška vlada upa, da pride kmalu do sporazuma s Francozi glede odškodninskih plačil, bo podpirala porurske brezposelnostne delavce še en teden; v ta namen bo poslanih v Porurje sto milijonov rentnih mark.

S tem sklepom hoče Stresemann potolačiti razburjene socialistične in demokratske duhove, ki ga silovito napadajo, ker je prepustil Porurje svoji usodi in je voljan dati Porenju avtonomijo.

Vlada dementira večerjano vest iz Londona, da je sklenila zavreči mirovno pogodbo. Pogodba ne bo zavrnjena, toda plačila odškodnine se ne morejo obnoviti, dokler se Porurje ne vrne v status quo.

Duesseldorf, Porenje, 16. nov. — Hugo Stinnes in njegovi sodružniki, ki kontrolirajo premogovnike v Porurju, so znoči obvestile delovodje in delavske organizacije, da 30. novembra preneha vse delo v rovin in koksovnah. Stinnes noče podpisati francoskih pogojev za obratovanje in posledica bo splošna brezposelnost.

Ta vest je silno razpalila izstradane delavce. Izgredilo se je takoj ponovili in danes je na nogah vsa nemška policija, kateri pomagajo francoski vojaški policisti. Toda niti Francozi ne morejo varovati vsake pekarije in mesnice v velikih mestih in splošna pisenitev življenja je neizogibna.

Ali želiš znati pravilno pisati in čitati angleško? Naroči si "Slovensko-angleško slovnico", katero je izdala in ima na prodaj Književna matice S. N. P. J.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika. Senator Johnson iz Kalifornije je izjavil, da je kandidat za predsednika.

President Coolidge priporoči kongresu Mellonov davčni načrt. Bok, ki je razpisal \$100,000 nagrade za mirovni načrt, je prejel 22,165 načrtov.

Duhoven Wright zdihuje, da cerkvam teče voda v grlo.

Inozemstvo. Ebert noče razpustiti nemškega parlamenta kakor zahteva Stresemann.

Stinnes izprl rudarje v Porurju. Poincare pravi, da bo Francija sama kaznovala Nemčijo, če nočejo drugi.

Angleški parlament je bil razpuščen. Poljska vlada grozi Bavarcem, da izžene dva Nemca za vsakega izgnanega žida.

POINCARE IN FOCH DELATA NOVE NAČRTE.

Francija grozi, da bo sama kaznovala Nemčijo, ako se ostali zavezniki nočejo ganiti. Govorica o okupaciji Hamburga se ponavlja.

London, 16. nov. — Angleška vlada je danes obvestila Francijo, da je proti vsakemu nadaljnjemu kaznovanju Nemčije, bodisi z okupiranjem katerega mesta ali pristanišča. Anglija noče delati iz nemškega kronprinca "mučenika" in je proti vsakemu koraku, ki poveča gospodarsko zmedo v Nemčiji.

Pariz, 16. nov. — Poincare je večerj povedal svetu poslancev, da je Francija pripravljena sama izvršiti odločne korake proti Nemčiji, ako ostali zavezniki nočejo storiti ničesar. Ta grožnja pomeni, da je govorica o nameravani okupaciji Bremena, Eberfelda in Hamburga, največje nemške luke vendarle resnična.

Angleški poslanik Creve je dejal, da Anglija ne misli storiti ničesar glede vrnitve ekskronprinca v Nemčijo in tudi ni za nobeno kazen radi tega, ker se Nemčija noče pokoriti zaveznikom, da bi vpostavlila delovanje zavezniške vojaške kontrolne komisije.

Poincare je pripeljal seboj na sejo tudi maršala Focha, ki je govoril o načrtih novih sankcij in o veliki nevarnosti, ki po njegovem mnenju preti od sedanjega monarhističnega gibanja v Nemčiji. Dejal je, da zavezniki lahko zasedejo Hamburg, Bremen, Eberfeld in druge postojanke z namenom, da bodo imeli Nemčijo popolnoma v svojem obročju, ni pa treba, da bi okupirali Berlin.

Poslanika Belgije in Italije sta rekla, da njuni vladi želita predvsem slovo med zavezniki in podpreta vsak sklep, ki ga naredita Francija in Anglija.

Cambon je v imenu Francije dejal, da je mu je vseeno, če se ekskronprinca izroči zaveznikom ali ne, toda v Nemčiji ne sme biti. Nemška vlada ga mora izgnati za vse njegovo življenje. Nemški poslanski namestnik Hoeseh je informiral francosko vlado, da se je ekskronprinca uradno odpovedal vsem praviem do prestola in prisegel, da se ne pridruži nobenemu gibanju za restavriranje monarhije, predno je dobil dovoljenje za povratek v Nemčijo.

London, 16. nov. — Ministrski predsednik Baldwin je v večerjani debati v parlamentu rekel, da Velika Britanija pojde svojo pot, ako se ventila kaj kmalu ne zedini glede reparacijskega vprašanja.

VREME.

Chicago in okolica: V nedeljo jasno. Severozapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah najvišja 43, najnižja 38. Sonce izide ob 6:41, zaide ob 4:23.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago): \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za izposojeno \$5.00.

Naslov na vse, kar ima stik s "PROSVETO"

2687-89 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$5.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v oglepaju n. pr. (Nov. 20-23) poleg valnega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Poslovite jo pravilno, da se vam ne ustavi list.

GNOJNI TURI NA TELESU SEDANJE ČLOVEŠKE DRUŽBE.

Tam v glavnem mestu se odkriva zopet škandal, ki pripoveduje, da je sedanja človeška družba gnala v svojih podstavkih, kot je bila ob razpadu starega Rima. Glavno ulogo igrata neki polkovnik Charles R. Forbes, bivši ravnatelj veteranskega biroja, in neki Ellias H. Mortimer, agent stavbinske družbe, ki se je poganjala, da se ji izroči gradnja raznih bolnišnic.

Mortimer je bil zaslišan kot pričja pred senatnim preiskovalnim odsekom, ki preiskuje razmere v veteranskem biroju. Izpovedal je o podkupovanju in divjih orgijah v družbi žensk. Njegova izpoved se čita kot dogodki v šundromanu. Forbes mu je predložil načrt, da proda zanj sedem in šestdeset tisoč kvortov žganja in za pet milijonov dolarjev narkotičnih strupov, katere je imel Forbes kot lastnino stric Sama v oskrbi. Ob neki priliki je Mortimer dal Forbesu pet sto dolarjev posojila v Chicagu, katerih Forbes ni vrnil. Kmalu na to je Forbes pomagal, da je njegova družba, poznana pod imenom Pontiac Construction kompanija v Detroitu, dobila izvršitev stavbinskega dela, dasiravno je njegova družba zahtevala sedem in dvajset tisoč dolarjev več, kot se je glasila najnižja ponudba. Očita mu tudi, da je Forbes večkrat priredil pijančevanje v družbi žensk. Pri neki taki orgiji blizu Spokane, Wash., so se udeleženci tako napili žganja in drugih opojnih pijač, da sta on in neka ženska iz ključovalnosti oblečena skočila v jezero.

Mortimer je nastopil proti Forbesu, ker sta se sprla, ni pa bilo poročano javnosti, zakaj sta se sprla. Senatni odsek je po zaslišanju Mortimerja odredil, da se zasliši teden kasneje tudi Forbes.

Senator Walsh iz Massachusetts, član senatnega preiskovalnega odseka, je po zaslišanju Mortimerja izjavil, da izpoved priče pokazuje, da postoji zarota, katere zahteva najpaznejšo preiskavo.

Dognano še ni dozdej, ako so obtožbe resnične in resničnost obtožb se bo pokazala šele iz nadaljnjih preiskav.

Ampak obtožnica sama — resnična ali neresnična — pokazuje, v kakšno moralno močvirje se pogreza sedanja človeška družba. Obtožba je tako težka, da bi bilo treba z največjo hitrico dognati, koliko je resnice na nji. Ampak afera se razvija počasi, zelo počasi in sicer tako zaspano, da lahko ravno tako hitro zaspi spanje pravičnega, kot je nepričakovano oživila.

Kadar je treba nastopiti napram delavcem, obtožnim, da so kovali zarote za strmoglavljenje sedanjega reda, ni opaziti te počasnosti. Takrat je justica zelo urna. In če justica trdo prime take delavce, ki mogoče niso storili drugega kot agitrali za izboljšanje sedanjih koruptivnih razmer, ni zanje upanja, da bodo kmalu pomiloščeni. S takozvanimi stebri sedanjega reda postopajo seveda vse drugače, ako so zasačeni na kriminalnih potih. Justica išče in tiplje okoli, da imajo obtoženci dovolj časa za izdelanje strategične obrambe. In če obramba poneša in so taki stebri sedanjega reda obsojeni na pokoro za jetniško zidovje, tedaj so kmalu deležni milosti pomiloščenja. Ako ne gre drugače, potrdi cela vrsta zdravnikov, da je zdravje bogatega in vplivnega kriminalca spodjedeno, da se je bati, da umre v ječi. Veliki dnevniki store svojo dolžnost z novicami o nedolžni družini bogatega in vplivnega kriminalca, ki silno trpi in bi še več trpela moralno, ako bi družinski poglavar umrl v ječi. Tako se pripravlja javnost, da ne godrnja preveč, kadar je izrečeno pomiloščenje za bogatega in vplivnega kriminalca.

Delavci in navadni farmarji niso deležni teh dobrot, ako nimajo izredno vplivnih prijateljev.

In če damo na tehtnico greh navadnega tatu, ki je gradel, da je prehranil svojo družino, in greh vplivnega in bogatega tatu, ki je kradel javni denar, da ga je zalumpal v družbi žensk pri žganjepitju, tedaj vidimo, da je greh vplivnega in bogatega tatu veliko večji kot navadnega tatu. Kljub temu je pa justica napram navadnemu tatu neizprosna in trdosrčna; in čeprav jo slikajo kot damo z zavezanimi očmi, prav dobro vidi, da pred njo stoji človek v oguljenem jopiču. In ravno ta dama je mehka in rahločutna, kadar je pred njo človek, ki se oblači v fino obleko.

Take razmere pa ne odpravljajo gnojnih turrov s telesu sedanje človeške družbe, ampak jih še množe.

Zadejni avstrijski cesar — svetnik?

Odgovor uredniku "Ave Marije".

Napisali ste dolgi odstavek — cel članek — v počakčenje zloglasni habsburški dinastiji. S tem ste jasno pokazali svojo pravo barvo, daai ste jo včasih skrivali in se kazali v javnosti drugega. Priznanje vam gre vseeno, predvsem zato, da ste povedali, kaj ste — z dušo in telesom avstrijskani in oportunist če prilika kaže drugače — in drugič vam gre priznanje, da znate izbornu mašiti skupaj fraze, pa če zagovarjate še tako gnul in nevreden predmet.

Ali pa veste, kako umazano je, kazati dvojno lice? Kaj vas je privelo do tega, da ste pričeli kaditi razvpiti dinastiji Habsburžanov? Lepe nagrade so vam dolžni oni, katerim ste tako pasje ponižno zapisali one fraze. Vemo, prav dobro vemo, odkod izhajajo niti vašega slavošpeva Habsburžanom. Vredni agent Rima ste, onega Rima, ki želi zopet zavladati nad svetom, dobiti človeštvo v svoje pesti in ga izmzgavati ter mučiti, kot je to delal v srednjem veku. Trdno sem uverjen, če bi bili odkritoučni, gospod Bren, bi priznali, da s vsem srecem hrepenite po stari, katoliški Avstriji, a ne več taki, kot je bila tik pred vojno, temveč po Avstriji, podložni rimski provinci, čez katero bi vladala tlača s vsemi svojimi okrutnostmi srednjega veka. Kajne, da je tako vaše stremiljenje? Priporočam vam večjo skromnost. Zadovoljite se s tem, da takih krutosti Rim ne bo več vršil kot jih je ter da se tudi ne bo več povzel do nekdajne krvave slave, pač pa bo hiral še nekaj časa, dokler ne bo izhiral v zgodovino s "skalnato" svojo cerkvijo vred.

Dobro bi bilo spustiti se v podrobnosti vašega odstavka, ne zato, ker je tako zelo "zanimiv", pač pa radi tega, da pride resnica na dan. Dovolite torej gospod doktor (svetega pisma ali kaj ste že), da vam dokazem, da vaše izvajanje nima resnične podlage, vsaj kolikor je znano moji malenkosti.

Ze verjamem, da je papež bil za botra avstrijskemu prestolonasledniku (ki ga s šarkom upanja že vedno omenjate za mogočega bodočega cesarja), saj kaj takega je papeški običaj, da botruje otrokom cesarskih dinastij in tako dela veliki reklamo. Toda kako sodi papež Pij XI. o cesarski družini, si lahko mislimo. Ali je bil papež hinavec prej ali je sedaj, eno je gotovo. Morda je tudi vsakozki, če ne bi prej ne bil podpiral italijanske vojske, ki je šla proti Avstriji in Habsburžanom, zdaj pa botroval bivšim cesarskim otrokom.

Ali si človek more misliti večjo absurdnost od one, ki so jo po vaših izjavah izprožili cerkveni dostojanstveniki, naj se uvede preiskava, če ni bil morda pokojni avstrijski cesar Karl svetnik. In vi, gospod pater, se tako izjavljate, da se še strinjate s tem, da bi Karla Zadnjega uvedli med svetnike. Pijanec in razuzdanec med svetnike!!! Kaj si moremo misliti šele o drugih svetnikih, ki jih je cerkev vedno po svoji volji uvrščevala. Kako gnusno je moralo biti šele njih življenje. Smejal bi se človek in klet. Ali je vaša pamet, gospod doktor, tako kratka, ali ste hinavec, da kaj takega zagovarjate.

Vi res pokazujete Karla Zadnjega kot kakega svetnika. Vsak dan je prejemal sveto obhajilo, vsak dan hodil k maši in še zvečer k molitvam ter k spovedim. Mislimo si grešnika, ki je moral vsak dan k spovedi! Prav verjamem, da je imel vsak dan toliko grehov skupaj, da jih je bilo dovolj za spovednico, toda da se je tolikokrat spovedal in obhajal to verjemite sami. Saj vemo, kako je duhovščina vsikdar slikala avstrijske vladarje kot vzor človeštva in s tem širila hinavsko propagando. Razuzdanec Karla Zadnjega slikajo kot svetnika, Francjožefa Prvega so malali na papir, kako je prejemal hostijo. Kdo si more misliti večjo nesramnost? Ona bestija v človeški podobi, ki jo gredo slikati prejemajočo hostijo.

Toda vi zagovarjate samo Karla. Povem vam, da je Karl Zadnji bil razuzdanec in pijanec, pa ga zagovarjate kakor božeta. Po mnenju razsodnega človeka je pijanec oni, ki se napije, da ne ve kaj počenja. Tak je bil Karl Zadnji ali Katoliški, kakor ga hočete imenovati.

Prve dni junija leta 1918. je bilo, ko nas je obiskal "na fronti". Strlindvajset kilometrov daleč s fronte v zaledje je morala korakati naša divizija, da smo ga obiska-

li. Hlatj v domovini pa so pisali o junakem cesarju; ki nas je obiskal celo v strelskih jarkih. Vroče lahko sonce je pripekalo nad lačne in izmučene, da smo cepali na prašni cesti od žeje in glada. Cesarski marš so zatrobili šele ob dveh popoldne, čeprav je bil napovedan že ob enajstih dopoldne. Cesar ni imel prej časa, moral je popivati v Fontani Fredi. In pripeljal se je v svetlem velikem avtomobilu z duhovnim očetom na strani. Počasj je vozil avtomobil, da smo vsi prej za svojega cesarja navdušeni vojaki lahko videli, da se navdušujemo za živino, za pajanca. Vstajal je v avtomobilu, hotel nas pozdravljati, pa se je zagnjal, dokler ga ni posedel duhovnik z debelim trebuhom v sedel. Njegove oči so bujile motno, ne jasno pri pogledu na svoje vojake, kot smo pričakovali.

Z jobovsko potrpežljivostjo je nosil silen udarec usode, pravite. Zakaj ne poveste, gospod doktor, kateri je bil tisti silen udarec, ki se mu je primeril, dokler je Karl Zadnji še cesarjal? Človek bi bil strgotal obliko raz sebe radi silnega pripekanja sonca in prahu, ki se je vžigal v telo, a naš presvetli cesar se je pripeljal v krasnem avtomobilu. Njemu ni bilo vroče. Dolgo, težko in najboljšje prikrojeno suknjo je nosil in okoli vratu kožuhovino. Njegov avtomobil je bil po sprednjem delu vse niklijast, sedeži iz žamet in vse silno udobno in mehko. Lahko je v takem položaju in vsega dobrega sitemu prenašati "udarce usode".

In poleg vsega tega ste v ozadju gospod doktor pisali o skromnosti in dobrodušnosti presvetlega cesarja. Lahko vam! Mi smo sodili malo drugače, ki smo imeli priliko videti njegovo treznost in skromnost, kakor vi s vsem dobrim osrečeni po kloštrih, ki ste imeli vsega dovolj.

Razum Karla Zadnjega zagovarjate in pojeate slavo tudi Ziti. Tudi o nji bi lahko zapisali kaj drugega kakor molitve. Javna tajnost je bila v Avstriji, da je bila prepirljivka. Gotovo se tudi do vas prišle govorice, da sta morala poseči vnes sopraga, ko je cesarica Zita skočila v laze svoji konkurentki Sofiji Hohenburški. Rekli boste, da so bile to le zlobne izmišljene govorice. Torej si lahko mislimo, da so tudi vaše izvajanje izmišljene. Za resnico smatramo le to, kar smo videli. Karla Zadnjega smo videli kot gnusnega pijanca.

Gospod doktor Bren, želim vam vse najboljšje. Zato vam priporočam, da prenehate z zagovarjanjem nečesa, kar se zagovarjati ne da. S tem le škodujete sebi, ker ljudje so prišli toliko k razumu, da ne marajo več brati budalosti.

Andrej Kobal.

SLIKE IZ NASELBIN.

Zeigler, Ill. — Ze je preteklo precej časa, ko se nisem oglašil v našem listu Prosveta. Torej napišem sedaj par stavkov o delavskih razmerah.

Pri nas obratujejo rudniki toliko, da nas parne piščalke samo enkrat na teden kličejo k delu. Kapitalisti seveda ne vprašajo uboga delavca, če ima kaj v žepu ali ne. Trpin naj samo čaka in trpi. V resnici gorje tistemu, ki se maže s božjo mastjo — potrpljenja, kot so nam pravili stariši.

Vreme imamo pri nas lepo kot spomlad. Sploh je vse življenje kakor spomladansko. Žabe v vodi regljajo, vrane krokaajo in komarji nas nadlegujejo s svojim pikanjem. Naše žene pridno hodijo nabirat regrat, a mi možje si kratimo čas s ribjim lovom.

Pozdrav vsem čitateljem Prosvete. — Jos. Čermelj.

Brady, W. Va. — Kot sem sam radoveden in rad berem dopise, tako menim, da so tudi drugi, zato napišem mal dopis. Dobrega in koristnega seveda nimam napisati iz naših hribov in male slovenske naselbine.

O delu nimam posebnega poročila. Tista majna, če še kaj obratuje, bi imela kmalu toliko rudarjev, da bi na vsak prostor prišli že po trije kopači. Toda v Zapadni Virginiji ni tistega zakona, da bi čosi mogli tako narediti, zato pa delavce odslavlja, rekoč, da je rudnik že napojen. Ne svetujem torej nikomur, da bi tod stikal za delom, ker ga ne bo dobil.

Poglejmo malo, kako je bilo s začimim štrajkom. Metali so nas iz stanovanj na prosto. Do stanovanja je prišel box, pa rekel: Jutri morate na delo! — A če si mu kaj odgovoril, da ne, ker je stavka, ti je obljubil, da si jutri še lahko v stanovanju, potem pa morali

iti, da bo lahko nastanil drugo ljud, ki so pripravljali delati.

Tako je bilo v zadnji stavki po vihodni Penni. Stavkal sem to te boril za boljše razmere. Tarnali so takrat, da zima priktima, pa promoga ne bo, a če danes vprašam bosa, če bo jutri delo, ti pravi, da ni narocil, preveč poceni pa da ne morejo oddajati premoga.

Resnice na tistem izgovarjanju ni. Po moji sodbi hočejo uboge podzemeljske črvičke tako izmzgati in jih spraviti ob vsako sredstvo, da se prihodnjic ne bodo mogli prav nič oporekavati in bodo prihodnjic zmagali nad štrajkarji, ki bo nedvomno leta 1924. s prvim aprilom.

Mesto kake dobre pijače imamo pri nas sedaj dovolj vode iz reke Monongahela, ki nam jo je napejal naš izkoriščevalec. milejšje povedano — operator. Skoraj bi človek rajše pil morske vode kot pa to reko, ki je prvovrstna radi svojega slabega okusa. Tako slast ima, da jo še krave nočejo piti. Za ljudi pa jo je operator vseeno napejal.

Tako delajo s nami. A pri vsem tem se še dobi norec, ki pravi, da kompanijo vse stane in da mora kompanija tudi nekoliko gledati nase, da ni na izgubi. Tak človek, mislim, da ne čita delavskega lista kot je "Prosveta", katera da peuk vsakomur, kdor jo čita.

Sotrpini, odkritoučni sem, moje želje so enake vašim kakor je vaše trpljenje enako mojemu. Zato vedite, da moje priporočilo prihaja iz srca s željo, da pridobite pouk vsi, katerega smo vsi potrebn. Naročite si "Prosveto". Bolje boste razumevali današnji družabni red spoznavali boste, da je za nas delavce krivičen, da smo varani in ne dobimo tega, kar nam bi po poštenejšem družabnem redu šlo. Krepite med seboj razredno zavest! Ne pozabite, da ste delavci in bodite složni.

To naj bo dovolj. Seveda imam še pozdrav za pečlarje in pečlarice po vsej širni Ameriki. Prosil bi pečlarice, da bi tudi one dale kak glas od sebe v Prosveto, da bi s kakim dopisom potofile svoje težnje. Morda bi se katera rada močila? Tu nas je kar ducat pečlarjev, ki smo takoj "redni" stopiti v zakonski jaremček. Nekaj potrebnih loncev za žgance že imamo. Katera torej reflektira? — T. Intihar.

Springfield, Ill. — Ni dolgo, kar je Slovensko pevsko društvo "Napredek" zopet pričelo z vajami. Pri pevskem društvu so bile mnoge nezgode. Ko je bilo društvo najbolj aktivno, je prišla nad njega nezgoda. Našega učitelja je pobilo na noge v rudniku, radi česar smo morali prenehati z vajami. In potem, ko je učitelj malo okreval, je zopet zadel nesreča našega rojaka, člana pevskega društva. Nemila smrt mu je ugrabila hčerka ki je še sedaj ne more pozabiti.

Zdaj, ko smo zopet pričeli z rednimi vajami, je društvo sklenilo, da obhajamo dvanaestletnico, odkar je bilo pevsko društvo v Springfieldu ustanovljeno. Veselica se vrši dne 29. novembra, to je na Zahvalni dan (Thanksgiving Day). Popoldne se vrši koncert z bogatim programom in zvečer bo ples s prosto zabavo.

V ta namen je že pevsko društvo razposlalo na vsa pevška društva v bližnji okolici vabilo na Carlinville in Livingston, od koder smo že dobili odgovor, da se gotovo udeležijo naše veselice. Nastopilo bo tudi nemško pevsko društvo iz Springfielda in igralci na citre iz Girarda, Ill. Povabljen je tudi litvinsko pevsko društvo, pa do zdaj še nimamo dobili odgovora.

Natančen program o proslavi bo poročan pravčasno v Prosveti. — Frank Krmelj.

Racine, Wis. — Ker je to moj prvi dopis v Prosveto in se bojim, da bi našel konec v uredniškem košu, bom skromen in kolikor mogoče kratek. Zadnji teden sem prišel iz Teksasa, kjer sem bil tri leta pri vojaki. Ne bom popisoval vsega, kar se mi je godilo in kako se imajo vojaki. Priporočam toliko, da vsak, predno se odloči k vojakom, naj se prej prepriča, po kaj in kam bo šel ter pri kakih vojaki bo služil.

Ko sem jaz šel k vojakom, si je človek lahko zbral taborišče (kemp), kamor je hotel. Sedaj ni več tako. Objubijo ti vse, kar zahteva, predno prišeči, potem pa tvoja beseda nič več ne velja. To vem, da je resnica, kajti fantje so bili poslani celo iz Ohija v Teksas. Ko so jih vpisali, so jim obljubili, da bodo poslani, kamor bodo sami hoteli. Takrat jih je že največ vedelo, kako je v Teksasu, a vendar so bili poslani doli. V celih treh letih je tam doli sneg samo enkrat

zapadel. To seveda ne velja za cel Teksas, kajti to je velika dežela, temveč za okolice mesta El Paso kjer sem se nahajal.

Kolikor daleč doгледа oko, tam doli ne raste drugega kot trnje, katerega imenujejo kaktusi ter še večvrstno. Kaj drugega bi delo tudi ne rastle, kajti človek bi se bil prej napeljal vodo na svojo zemljo, predno bi mu kaj uspevalo. Zemlja namreč obstoji večino iz samega drobnega peska.

Delavske razmere so tam doli zelo slabe, ker je preveč Mehikanov, katerim ne plačajo več kakor po dva dolarja na dan ter mnogim pa samo po en dolar ali dolar in pol. Ne daleč od tam so veliki bombažni nasadi, kjer so delavci silno slabo plačani. Dobivajo namreč samo po osesdeset in devdeset centov na dan. Mehikanci še živijo ob taki plači, ker so tako navajeni, toda da bi šel naš človek tja doli, dvomim, da bi mogel delo ostati.

Prišel sem domov, a nisem še našel dela tu, ker je večina trdila, da obratujejo samo na polovico. Par jih je tudi, ki so čisto zapre, kor pravijo, da so bankrotirali. Pripravljajo se sedaj za predsedniške volitve, torej mislim, da bo po več krajih pomanjkanje dela. Pozdrav! — Joško Radelj.

Poročila iz Jugoslavije.

Od naših stalnih poročevalcev.

28. oktobra 1923. — Proti barbarakem početju italijanskih prefektov v Julijski Krajini so za danes sklicala vsa obrambna društva sporazumno a političnimi strankami po vsej Sloveniji manifestacije, katere imajo namen protestirati proti režimu, ki tlači naš narod pod italijansko vladno. Manifestacije bodo združene obenem s spominom na petletni jubilej naše osamosvojitve. V Ljubljani pa bo manifestacija jutri. — Dasi je italijanska vlada te dekrete razveljavila, ker se je vendar zavedala posledice, da ne dela prav, se manifestacije na mestu, da saj pokažemo, da je tudi nam za one brate, ki trpe onstran meje. Vemo, da ves svet sočustvuje z nami proti takemu barbarstvu. Za sedaj so morali izhajati vsi naši listi dvojezično s italijansko prevstavo, kar bi imelo za posledico, da se naš fivelji popolnoma zatre. Zahtevamo tudi onstran meje človeških pravic za naše ljudstvo, ki mu gre kot vsem drugim narodom!

Med našo državo in Rumunijo se je podaljšala že obstoječa zveza, ki ima namen varovati se proti Bolgarski in Madžarski.

Naš dinar, ki je stal že precej visoko, je začel zopet padati. Kaj ga je spravilo nazaj, dosedaj še ni znano.

V Mariboru je pričela občina prodajati meso po 15 in 17 Din. za kg. Razume se, da je precejšnja diferenca med cenami, ki se jih drže mesarji, ki prodajajo meso po 25 in 26 Din. Tudi v Ljubljani nameravajo uvesti, da bo cenejše meso.

Te dni je posetila Beograd delegacija ljubljanske univerze, in sicer rektor dr. Vidrič, dekan med. fakultete dr. Šerko in dekan tehnične fakultete Foerster, ki so protestirali proti okrajnjenju naših univerz. Prinesli so zagotovila, da univerza ostane.

Italijanska vlada nam je izročila tri parobrode, in sicer "Split", "Ragusa" in "Najada", ki so služili kot straža v finančne svrhe v bivši Avstriji. Tudi sedaj bodo služili v ta namen.

V Gružu se dne 31. t. m. otvoril mornariška vojna akademija.

Kmet in pek. Nekemu peku v Argau-u na Angleškem je neki seljak iz bližnje okolice redno dobavljal maslo. Nekega dne pa se je zadelo peku, da postajajo kornadi masla, ki bi morali vagati 3 funte, vedno manjši in manjši, tako, da je mnogo manjkalo do treh funtov. Pek je radi tega tožil kmeta. Pri razpravi je sodnik vprašal seljaka: "Ali imate vago?" — "Imam, gospod sodnik." — "A u-teže?" — "Ne, teh nimam!" — "Kako torej morete vagati maslo?" — "Jako enostavno", odvrne kmet: "Odkar pek od mene kupuje maslo, kupujem jaz od peka kruh. Hleb mi potem služi za vaganje masla, ker je težak tri funte. Ako teža slednjega ni takšna, potem jaz nisem kriv, nego on." — Kmet je bil oproščen, a pek je moral plačati sodne stroške.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Meriden, W. Va. — Ne razume našega dopisa. Koga midite! Izrazite jo jasneje! — Pozdrav!

Delavske novice.

(Federated Press.)

Neresnična poročila o visokih
medbah čilskih pleskarjev.

Chicago, Ill. — "Tribuna" je ta teden zopet spustila v svet, da pleskarji, kleparji in strigari v Chicagu prejmejo \$150 tedenske mezde. To bi bilo dobro samo če bi bilo res. Res pa je, da pleskarji prejmejo največ \$250 v tednu, čezurnega dela pa nimajo dovoljuje. To velja tudi za kleparje in strigare, kakor pojasnijo odborniki unije.

Kapitalistični listi so s temi poročili dosegli to, da je prišlo v Chicagu na stotine delavcev teh strok v nadi, da bodo tudi oni delali bogate mezde. Zdaj so brez dela in brez vsake mezde, jesti je pa treba vsak dan in plačati stanovanja. Pojasniti je treba tudi to, da mora delavec delati štiri leta kot vajenec, predno dobiva popolno unijsko mendo za delo v teh strokah.

Jeklarji v Granite Cityju še
stavkajo.

Granite City, Ill. — Jeklarji delavci pri Commonwealth Steel Co. nadaljujejo stavko, čeprav je družba naznanila, da je štrajk končan. Delavci zahtevajo priznanje svoje prave unije in nočejo imeti nobenega opravka s sleparsko kompanijsko unijo. Vprašanje mezde ni involvirano.

Delavski govornik oproščen.

Sydney, Nova Škotska. — Jack McDonald, član komunistične Delavske stranke, ki je bil obtožen, da je na nekem shodu v zadnjem juliju zasramoval zastavo, je bil zadnje dni oproščen pred sodiščem. — Državna priča je priznala, da je bila pijana, ko je slišala govornika "sramotiti zastavo", druga priča je pa priznala, da je nekoliko gluha.

Lewisov "indfunkšen" zavrtjen v
Kanadi.

Glace Bay, N. S. — Sodnijska prepoved, katero je John Lewis, predsednik rudarske unije, zadnje poletje izposloval proti odbornikom distriktne unije št. 26, je bila ta teden zavrnjena. Bivši odborniki, katere je Lewis odstavil, ker so proti njegovi volji pozvali rudarje na protestni štrajk, imajo zdaj pravico nastopiti na sodišču proti odbornikom, katere je imenoval Lewis na njihovo mesto.

Novoskotski delavski obrambni odbor je zbral \$8000 za pomoč žrnolistnim rudarjem in jeklarjem delavcem, ki ne morejo dobiti dela po zadnji generalni stavki. Mnogo denarja je šlo tudi za odvnetnike, ki zagovarjajo obtožbe delavce in odbornike. Ker sodnih procesov še ni konec, je obrambni odbor naznanil, da potrebuje še \$5000.

Splošen amnestijski dan.

Chicago, Ill. — Organizacija I. W. W. je doletela 23. decembra t. l. za "National General Amnesty day", na katerega naj delavci po vseh krajih obdržavajo shode in sprejmejo resolucije za takojšnjo pomilostitve ostalih 32 političnih in okrog 300 industrijskih jetnikov. Pri teh demonstracijah so objavile sodelovati unije Ameriške delavske federacije, socialistične in komunistične organizacije, razne ženske in liberalne organizacije ter cerkve.

Kakor pravi Harry Feinberg, izvrševalni tajnik Splošnega obrambnega odbora, je še približno 300 članov I. W. W. v ječah, izmed katerih je 170 samo v Kaliforniji, kjer se vrše dnevni pogon na radikalce delavce na temelju zloglasnega zakona proti kriminalnemu sindikalizmu.

ZDRAVILO ZOPER RAKA.

Sirijiški zdravnik je ozdravil ženo
s številnimi izločevinami.

Pariz, 16. nov. — Dr. Naame, sirijiški zdravnik iz Tunisa, je večer demonstriral pred francoskimi zdravniki svoj način zdravljenja trpinov na raku. Predstavil je ženo, ki je imela raka na prsih in katero so zdravniki razglasili za neozdravljivo. On jo je ozdravil s številnimi izločevinami, katere je pripravil iz fivalskih žlez.

Dr. Naame je pojasnil, da rak pride od izločevin notranjih žlez. Mi provocirajo anarhijo v celicah in posledica tega so izrastki, ki unižijo napaden organ. On se upa ozdraviti tudi raka na oblatih, proti kateremu do danes še ne poznajo zdravila. Zdravljenje zavira od položaja bolnika in od odkritja, katere žleze izpuščajo škodljivo izločevine.

Razne vesti.

BOŽIČNA POŠTA S TUJEM
STVOM.

Chicago, Ill. (Poštni urad.) — V tej dobi tujezemci pošiljajo spomine in darove svojem in prijateljem preko morja. Pri tem se prav nič osižajo na trgovinske odredbe pošte, male pakete pošiljajo z označbo vsebine kot knjige, časopise in tiskovino. Odpošiljajo jih, ne da bi se osirali na poštno zakone. Taki paketi so navadno zadržani na pošti, pogostokrat pregledani in pošiljatelj je radi krajšave obtožen zlorabljanja pošte. Pošta mu lahko konfiscira pošiljatev.

Paketi s trgovskimi predmeti se lahko odpošljejo po paketni pošti skoraj v vsako državo po pristojbini dvanajst centov za funt. Poleg tega nekatere države računajo malo prevoznino za odpremljanje paketov. Paketi so lahko težki do dvaindvajset funtov, razen na Angleško in angleške kolonije, kamor je mogoče poslati največ enajst funtov.

Božični paketi v Nemčiji, Avstriji, Ogrski, Češko, Švico in Jugoslavijo imajo biti odposlani med 15. in 28. novembrom; paketi za Norveško, Dansko, Italijo, Nizozemsko in Belgijo pa ne pozneje kot 5. decembra. Paketi za Angleško, Irsko in Francosko naj bodo odposlani najkasneje do 12. decembra.

Da se zagotovi gotova dostava paketov in varen prevoz do dolocene kraja, je treba natančno in razločno nasloviti. Napisati je treba na paket ime države, kraja in poštne urada, ime ter hišno številko. Tako je treba tudi popolnega naslova odpošiljatelja. Paketi naj bodo skrbno in dobro zaviti s močnim ovojnim papirjem in dobro povezani. Paketi v škatljah za peclivo ne bodo sprejeti.

Poštnino je treba plačati vso že naprej, ako ne, bo moral prejemnik plačati dvakrat, toliko. Znano pa je, da je mnogo prejemnikov tako ubožnih, da bi poštne ne mogli plačati. To bi lahko pomislili v mnogih slučajih, da je paket izgubljen za pošiljatelja in prejemnika. Paketi morajo biti odposlani na glavni poštni urad (Main Post Office) ali k poštini postaji, ki se samo s tem ukvarja. Ne oddajajte takih paketov na navadnih oddajalnih po drogerijskih trgovinah.

MED JETNIKI I. W. W. NI
LO NOBENEGA VODITELJA.

Washington, D. C. (Federated Press.) — Predsednik mednarodne unije ameriških pomorščakov Andrew Furuseth, ki je bil več let v boju z organizacijo I. W. W. izven svoje organizacije in v njej, se je povrnil semkaj iz San Franciscu, da poiskuje zakoniti La Follettovo mornarsko predlogo. Tu je ponovno izrekel obtožbo, če da se organizacija I. W. W. poslužuje svoje "notranje" taktike po navodilu ljudi, ki so v službi nazadnjakov in falistov.

"Med 40 I. W. W. jetniki, poslanimi v sanquentinsko ječo iz Los Angelesa, ni bilo niti enega pravega voditelja. Vsi njihni voditelji so odnesli pete, ker so bili posvarjeni še o pravem času," je dejal Furuseth. "S to zadevo sem se pešal že dolgo časa, in sedaj me je to preučevanje dovedlo do prepričanja, da so zasnovali uničevalno kampanjo proti nam ljudje, ki so zadaj za falistovsko-monarhistično-denarno-imperijalističnimi skupinami celega sveta. To je del ogromnega podvzeta, s katerim si prizadevajo zatreti delavske gibanje, ker predstavljajo delavske organizacije demokratični pravci v družbi."

Furuseth nikakor ne mara prirediti k temu, da so morda voditelji I. W. W. idealisti delavskega razreda, niti ne k temu, da bi bili iskreni liberalci. Naprtnje jim odgovornost za kampanjo, ki stremi za tem, da bi se izjalovila prizadevanja organiziranega delavskega gibanja vsepovsod na svetu.

Štirje grški vstaki obsojeni na
smrt.

Atepe, 16. nov. — Vojno sodišče v Eleusiu je danes obsodilo na smrt dva generala in dva majorja, ki so se udeležili zadnje vstaje proti sedanji vladi. Mnogo drugih častnikov je bilo obsojenih v do smrti zapor. Vojda vstaje, general Metaxas, je ušel v Italijo. Grška vlada se je obrnila na Mussolinija, naj izroči begunce. Do danes še ni odgovora.

LOGIKA PREDSEDNIKA
COOLIDGEA.

Washington, D. C. (Federated Press.) — Po kabinetovi seji, ki se je sedla, bržko se je raznesla po svetu vest, da se namerava kajzer vrniti v Nemčijo, je sporočila Coolidgeva administracija, da se na briga, kakšna vladna oblika naj zavladava v Nemčiji. Če bo vzpostavljena monarhija tamkaj, ne bo nobenega protesta iz Washingtona, zakaj, izprememba se tiče samo Nemcev in držav, ki so odobrile versajlako mirovno pogodbo.

Zavzemši stališče, da nimajo Združene države nobenega posla z vladno obliko na Nemškem, je Coolidge namah izmislil teorijo, če da so šle Združene države v vojno z namenom, zagotoviti svetu varnost pred behenzollernsko avtokracijo. Nadalje je tudi porušil logiko glede na protirusko propagando ter se tako postavil na stališče, s katerega bi lahko priznal rusko sovjetsko Rusijo, če bi le hotel to storiti. Opuštil je stališče, ki ga je zavzel Woodrow Wilson, in sicer stališče, če da so šle ameriške armade pomagat Agliji in Franciji samo zato, ker so hotele rešiti svet nevarnosti pred militarističnim imperijalizmom, in da je bil Wilson opravičen, ko je polkušal streti sovjetce ter vzpostaviti "demokracijo" oblast, ki so jo predstavljal Kolčak, Denikin in Wrangel.

Ali politikarji se ne bodo vnezmirljivi radi Coolidgeve "logike" glede ruskega vprašanja. Pač pa bodo demokracije in resnejši republikanski gardisti iz političnih ozirav in radi varnosti vprašali sedaj, da li je bila kri ameriških vojakov v Franciji saman prelita. Vprašali bodo, ali se je ameriški narod zato zapletel v vojno l. 1917., da se ame sedaj vrni kajzer v domovino s molčečim prikimanjem ameriške vlade, in da bo ta povratek bivšega kajzerja še bolj razdražil vojno strast tevtonsko, ki je bila še skoro popolnoma zamrta. Nadalje bodo strme vprašali, zakaj drže republikanci Združene države izven Lige narodov, ali v isti sapi pa prikimavajo vzpostavitvi fevdalnega vojnega lorda na nemškem prestolu. Dvignili bodo glas ter zagnali krik o veleizdajstvu miru in človečanstva.

Mojke, ki so govorili s nemškimi delavci po rudnikih in tovarnah pa na železnicah v zadnjih šestih mesecih, pa bodo malo drugače mislili in govorili, kakor govori Coolidgeva politika. Rekli bodo: "Če Združeni držav ne briga vladna oblika na Nemškem, kjer utegne biti vsakčas vzpostavljena monarhija, potem tudi ne sme ameriška vlada ničesar reči, če strme glavo na nemški delavci tisto vladno po nekolihih mesecih ter si postavijo drugačno. Recimo, da bi bila s pomočjo socialistov in komunistov pa strokovnih unij na Nemškem ustanovljena delavska diktatura na razvalinah hohenzollernske diktature!"

Coolidgeva poslanica, ki bo prečitana na skupni seji obeh kongresnih hiš, se bo morebiti pečala s to politiko nevtiralnosti med monarhijo in republiko.

KALIFORNIJSKI INDIJANCI
ČASTILI SABLJAKA PO
BOŽJE.

Santa Barbara, Cal. — Popolna zgodovina prvih Indijancev v južni Kaliforniji je tako jasno napisana na starih pokopališčih, ki so se do njih dokopali zastopniki Smithsonianovega instituta v Point Magu, kakor bi bila napisana v zapisniku, kakor poroča dr. John P. Harrington, ki se je vrnil od tamkaj zadnje sredo.

Dr. Harrington je vodja skupne ekspedicije, poslane v južno Kalifornijo od strani Smithsonianovega zavoda in muzeja ameriških Indijancev v New Yorku. Dr. Harrington je dovršil izkopavanja v Wibatsetu, kateri kraj je bilo staro glavno mesto indijanskih plemen, bivajočih na obali med krajema Point Conception in Maligo.

Dejstvo, da so prvi kalifornijski Indijanci oboževali sabljake (swordfish), je dognano po izkopinah in razkritjih, kakor zatrjuje dr. Harrington.

Governor Walton in
kukluksi.

Oklahoma City. — Prizadevanje legislature, da zakrije svoje klanovsko lice so razvotako velika kakor governorja Waltona, ki bi rač dokazal, da so zakonodajel sami kukluksi. Vršijo se dnevne preiskave, ki pokazujejo, da oni, ki si prizadevajo odstraniti Waltona, so v resnici ponajveč klanovci.

Prvotno je bilo delo zakonodaje v prid governorju. Telesni napad duceata kuklukskov na zakonodajaleca Callahana, ki je obtožil, da Veliki zmaj (klanovski vodja) dik tira zakonodaji države, je dal governorju priliko, da je res lahko dokazoval, da klanovci vladajo legislature.

Obtožbe proti governorju, da je kršil prava državljanov v razglasitvi vojnega stanja brez vzroka, ne bodo prišle pred senat s prevezo, da je Walton razglasil vojno pravo, da na ta način prepreči morebitne izgrede, ki so pretili od strani kuklukskov. Že nižja zbornica je izigrala governorja v njegovi igri proti kukluksom, kar je razvidno iz tega, da sta celo dva katoliška člana zbornice glasovala za odzvetje govnerskih pravice Waltonu.

Zakonodaja sama si sicer prizadeva, da potlači kukluksovski lice, zato pa se po državi toliko bolj pokazuje kukluksostvo. Protiklanovski govorniki tudi vstajajo po vsi državi in obdržavajo govorje. Zlasti v južnem delu države pa so čedalje močnejši klanovci, organizirajo se in mase postajajo vedno nevarnejše za izgrede. Governor Walton pa še vedno napada klanovce. Ustanovil je "dnevnik", ki izide po dvakrat na dan in z velikimi črkami razglasa izgrede klanovcev po državi, ki se dogajajo čedalje pogostejše.

DELAVSTVO ZBIRA SVOJE
SILE.

Washington, D. C. — Legislativni zastopniki 6,000,000 delavcev so se sestali dne 14. novembra v prostorih Ameriške delavske federacije, da se pomenijo o vprašanjih, ki pridejo na prihodnjem kongresnem zasedanju na dnevni red.

Konferenca je premočila cel legislativni položaj. Posebno pozornost je posvetila priselniški postavo daji. Sedanja priselniška postava poteče dne 30. junija 1934; zato se bo moral kongres zgodaj pečati s tem vprašanjem. Tudi otroško delo so vzeli v pretres, saj se je konferenca obvezala delovati za ustavni amandment glede tega problema. Posledna seja stalne konferene za odpravo otroškega dela, sestojede iz šestnajstih narodnih organizacij se bo vrnila v pondeljek, da na dajnuje zastopniki načrt za nadaljnje postopanje. Seji bo predsedoval Samuel Gompers, ki je predsednik Ameriške delavske federacije.

Konferenca se je pečala z vprašanjem o razvoju vodne sile.

ČIKAŠKA JAJCA.

Chicago, Ill. — Draginski odsek mestnega sveta je razkril "zaroto", ki stremi za tem, da bi bil ducat jajec v Chicagu po \$1.00 še pred Božjem.

Da bi se ta lopovska nakana ne obnesla, pozivlja odsekov tajnik Ruševič gospodinj, naj bojkotirajo jajca. On pravi, da so sedaj jajca po 80 centov ducat, čeprav jih je po skladiščih več kakor 30,000,000 ducatov v zalogi, ki bi zadostovala najmanj štiri mesece, čeprav bi prenehale nesti vse kokoši.

Ta jajca so bila dejana v zalogo zadnje pomlad po 20 do 25 centov ducat.

Njegovo poročilo se glasi takole: "Odsekov poročila dokazuje, da so jajca za meseca april in maj prihodnjega leta po 27 centov ducat na prodaj. Če se bo obšinstvo poslužilo iste metode, ki se je v kampanji za nižjo ceno sladkorju, bo pognana cena jajcem navzdol, kakor je bila sladkorju. Rabite jajca kar najmanj mogoče!"

JOHNSON SE JE OKLICAL ZA
PREDSEDNIŠKEGA KANDI
DATA.

(Nadaljevanje s prve strani.)

naj ne bila orodje niti apatične reakcije, niti ne podirajočega radikalizma. Samo takšna stranka s širokim obzorjem in šlovesko simpatijo progresivnosti more rešiti naše nujne domače probleme. "Ali ni pa samo temeljne in nespravljive razlike v naši doma-

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila
1904.

Podporna Jednota

Izkop. 17. junija 1907
v drжавi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODESEK:

Predsednik Vincent Calhoun, podpredsednik Andrew Vidrich R. F. D. T. Box 51, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolnišnični oddelek, Blaz Novak, gl. tajnik John Vogrich, urednik glasila Jete Zavorstak, upravitelj glasila Filip Godec.

POROTNI ODESEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenkhar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Tardiff, Box 92, Hendersonville, Pa., John Gorick, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODESEK:

OSREDNJE OKROZJE: Blaz Novak, predsednik, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROZJE: Jacob Ambrosi, Box 286, Moon, Run, Pa.

ZAPADNO OKROZJE: John Grotel, 14821 Pepper Ave., Cleveland, O., Anton Sular, Box 104, Gross, Kans., se jugoslopad, Max Marc, Box 166, Buhl, Minn., se severozapad, Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zeita, predsednik, 3638 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Samrah, 5817 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitveni odbor:

Predsednik: Frank Aled, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., John Owen, 3638 W. 26th St., Chicago, Ill., Joe Shub, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIKI: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, O., POZOR!—Korrespondenca s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na poslo gl. predsednika se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolnišnični tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednate vezbe se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V VEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse priitbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zeita, predsedniku nadzornega odbora, ligar naslov je zgornj.

Vsi prisilvi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, nanašajo, oglaš, narodnina in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednate, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Či politiki, nego podobno navakri-
kije, ki je morda še vedej važnosti,
najdemo tudi v odnosih do naših
vnanjih zadev. Ko je enkrat
storjen kak korak v vnjanji poli-
tiki, ga je pote mle s veliko teža-
vo ispremeniti. Samo ena napad-
na stopinja more narediti, česar
ne more potem cela vrsta let pre-
narediti. Cela bodočnost narodo-
voga obstoja je lahko postavljena
v nevarnost s enim samim ne-
premišljenim dejanjem.

"Jaz sem proti ligi narodov in
vsem njenim postranskim usta-
novam, ki vodijo posredno ali ne-
posredno to ali ono članico ligi
v naročje. Vzeti nas v mednarod-
no sodišče, ali zaplesti nas v po-
litične homatije v inozemstvu, bi
ne pomenilo ničesar drugega, ka-
kor pahiti nas v evropsko god-
lo, katere naj bi naa bila, kakor
smo mislili, obvarovala predse-
dnika izvolitve l. 1920. Seveda smo
voljni vedno pospeševati mir in
si prizadevati preprečiti vojno.
Pomagati bi morali Evropi na
vsak pameten način. Nadaljujmo
lehati trpljenje, oblačiti nage,
nasičevati lačne, ali vsolej pa mo-
ramo biti svoji lastni sodniki v
vseh svojih dejanjih in vodniki
svoje lastne usode."

V Washingtonu je presenetil
zvezni senator Hiram Johnson s
naznanitvijo svoje predsedniške
kandidature. Nekateri politiki so
morda nekoliko računali na to,
ali to pa le samo na tihem. Nihče
ni bil v Washingtonu seznanjen
z Johnsonovo nakano. In prijate-
lji predsednika Coolidgea so mi-
slili, da ali sploh ne bo Johnson
kandidat, ali pa da se bo oklical
za predsedniškega kandidata šole
potem, ko bo predsednik Cool-
idge prečital svojo poslanico
pred kongresom.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Grozna nesreča blizu postaje
Rešev v Sremsu, sta se igrala na
železniški progi dva dečka. Nena-
doma pridrvi vlak. Vlakovodja je
opazil dečka in prišel dajati zna-
menja. V mnenju, da sta dečka
signale opazila, in da čakata, ka-
kor to otroci radi delajo, do zad-
njega trenutka, da odskočita —
ni ostavil vlaka. Dečka pa sta se
mirno igrala naprej in vlak je oba
grozovito razmesaril. Pozneje se
je izkazalo, da sta bila oba dečka
gluha.

Hijene. Na topčiderskem pokop-
ališču pri Beogradu so zalotili
večjo družbo barab, ki je ponoči
odpirala grobove ter je kradla
mitveem zlato zobovje, ki ga je
potem prodajala nekemu zobo-
v ravniku. — Njegovega imena
zlikovci niso hoteli izdati. Najbrže
mislijo svoj ogaben posel nadalje-
vati, ko pridejo iz ječe.

Dr. Trumbić se naseli stalno v
Zagreb. Dr. Trumbić bo prevzel
šesto blokaško politiko.

Pri občinskih volitvah v Karlov-
cu so smagali z velikansko večino
hrvatski blokaši, ki so dobili 24
mandatov, dočim je dobila opozici-
cija samo 6.

NAROČITE

klobase iz čistega prašičevega
mesa, prekajene s hicko-
ry lesom in poslane iz farne
direktno na vaš dom pošt-
nine prosto po 85c funt. Na-
ročilom pridenite Money Or-
der.

BAJT & LIPOLD,
NAYLOR, MO.

KNJIGE

KNJIŽEVNA MATICE

S. N. P. J.

Književna matica Slove-
nske narodna podporna jed-
note je izdala in ima v za-
logi sledeče knjige:

Fater Malaventura. Spisal
Zvonko A. Novak. Izvirna
povest iz življenja ameriških
franciškanov. Z izvirnimi
slikami, katere je izdelal
Stanko Žele. Fina trda ves-
ba. Cena s poštnino vred
\$1.50.

Slovensko-angleška slov-
nica. Dodatek raznih korist-
nih informacij. Fina trda
vezba. Cena \$2.00 s poštnino
vred.

Jimie Higgins. Spisal
Upton Sinclair, poslovenil
Ivan Molek. Povest iz živ-
ljenja ameriškega proletari-
jata za časa velike vojne.
Trda vezba. Cena \$1.10 s
poštnino vred.

Zajedalc. Spisal Ivan Mo-
lek. Povest iz dolej skritega
kosa življenja slovenskih
delavcev v Ameriki. Trda
vezba. Cena \$1.75 s poštnino
vred.

Zakon biogenazije. Spisal
Howard J. Moore, poslove-
nil J. M. Zelo podobna knji-
ga, ki tolmači mnoge natu-
rne zakone in pokazuje, kako
se splošni razvoj ponavlja
pri posamezniku fizično in
duševno. 8 slikami. Trda
vezba. Cena \$1.50 s poštnino
vred.

Zadnji dve knjigi, naroče-
ni skupaj, dobite za tri do-
larje.

NAROČBE, s katerimi je po-
slati denar, sprejema

KNJIŽEVNA MATICA,

2657-59 So. Lawdale Ave.,
Chicago, Ill.

O koleri na Kranjskem.

Zbornik Matice Slovenske
XIII. zvezek iz leta 1911.

Sestavil Franc Kobal.

(Dalje.)

Značilno je tudi, kaj k temu dostavlja okrajni ranocelnik Josip Kos (Illyr. Bl. 1849). Kos pravi: "Dasi dr. Hufeland trdi, da kolero najbolj razširja zrak, dopušča vendarle tudi to misel, da se kolera poleg tega nalezuje tudi s neposrednim dotikanjem. Temu mnenju pa oporeka večina zdravnikov, ki trdi, da se kolera sploh ne nalezuje s neposrednim dotikanjem, marveč posredno kontagiozno, s posredovanjem zraka nalezljiva bolezen." — Torej večina zdravnikov, če smemo verjeti Kosu, je bila tedaj popolnoma napačnega mnenja! Zato ni čuda, da so bile odredbe tolikrat tako na moč nesmiselne. — V istem smislu poroča "Illyr. Bl." 1831. na str. 170, da kolera ne more biti neposredno s dotikanjem nalezljiva bolezen, ker nalezljivost pri koleri ni pravilo, ampak izjema in napada "prijatelje kolerne nalezljivosti". Skoro na to pa priložuje isti "Illyr. Bl." članek, ki ga je posnel iz berlinske "Theaterzeitung" in ki ga je bil napisal "nek velemožen, velekužen in visokotičan berlinski zdravnik", in trdi, da je "skoro z največjo gotovostjo dognano, da kolera ne povzroča in ne raznaša nikakršna v zraku skrita kužna snov (miasma), ampak da se kolera širi s raznašanjem neke kužne, v bolniku izzorele snovi, tako da je torej kolera kužna bolezen, ki se nalezuje s dotikanjem, bodisi da pride človek v dotik s okuženim človekom ali s okuženimi predmeti. In v tem spoznanju priporoča dotični zdravnik, stanovanje okropiti s klorovim vaponom in živeti redno, zlasti ne uživati težko prebavljivega mesa. — Kako blizu je bil ta moč temu, kar je veda neovržno dognala še le dobrih 50 let kasneje! — Da njegove dobre ideje niso bile zmogovite, kaže dejstvo, da je l. 1836 dr. Buzzorini na zboru monakovskih zdravnikov razkladal, da vzroka epidemijah boleznih sploh

in azijske kolere posebej ni iskati v ničemer drugem, nego v vplivu imponderabilij. Vsak pot, ko zasopemo, pride po njegovem mnenju prosta zračna elektrika v skoro neposredno dotiko s krvjo in če na njo vpliva dalj časa, podleže vitalna zmes krvi deloma kemičnemu učinkovanju elektrike, da nastane v krvi nekaj kemizma, katerega influira način in množina zračne elektrike in vsled katerega nastane paraliza krvnega življenja. Ta kemizem nam razlaga patogenijo cholere-morbuse in njegove značilne pojave. Iz vsega tega pa sledi, da vse zapirane meje i. t. d. zoper kolero nič ne more pomagati.

Iz takega učenjskega besedovanja, ki je tiste dni preplavljalo vso čitajočo Evropo, se je dobro pomenjevali tisti pretkanec, ki je podal to-le definicijo kolere, ki jo je svojim čitateljem v veliki zabavo prinesel tudi "Illyrisches Blatt" (1832) in ki jo hočemo v prevodu postaviti sem-le:

"Menimo, da bomo velečastitimi čitateljem neposredno in na prosto čestitim čitateljem posredno stori bili bistveno uslugo, ako definicijo te bolezni iz spisov najbolj branih zdravnikov priobčimo v čim najkrajši, jasni obliki. Po njihovih globokomnih raziskavanjih je kolera absolutno kontagiozna, na pol mijazmatična, na pol nemijazmatična, parcijalno epidemijah, totalno endemična, kozmično-telurška, električno-galvanično-magnetična, siderično-infujiorelna, tifozno-epileptična, asfiktivno-eksantemijah, kataralno-koliška afekcija živčnega, krvnega, kožnega in črvenega sistema sploh ali njeni vagi, njeni sympathici, hrbtnega živca ali ganglijev spodnjega telesa posebej. Po tej obsejni definiciji po celu vsakemu lajku lahko, tega nenaprosenega gosta ob prvem posetu s opijem ali s kalomelom, s kastro ali terpentinovim oljem, s pijavkami ali s puščanjem krvi, s silano vodo, obkladki, vročim pepelom siloma prepoditi iz telesa ali ga s krticami, obkladki in vdrgavanjem, z vrečami, polnimi moke, ali s blazinami, polnimi zelišč, s toplimi steklenicami in mrzlo vodo ali s kolera-žganjem spodnjo izkomplementirati in ga, v slučaju da bi se hotel ostati v hiši, s ogljikom, s kisikom, s klorom ali s kastrovo paro, s octovo

kislino ali dušikovim oksidom pregneti iz nje."

Prav kakor se si zastran vprašanja, kaj je kolera, kdo jo povzroča, ali je nalezljiva ali ni, in kakšna so sredstva zoper njo, zdravniki in lajki bili hudo v laših prva leta njenega rogoviljenja po Evropi, tako so se, kakor bomo videli, prekljali tudi kasneje. Najbolje se je pri vsem tem še godilo lekarnarjem, ki so razpečevali zdravil, kolikor so jih le imeli, in pa-kolero sami, ki se za učenjski bojni evenet ni menila, ampak je plesala po Evropi, kakor se ji je ljubilo, in srečno priplesala tudi v Galicijo in na Ogrsko.

Vse zgoraj obširno naštetje in opisane varnostne odredbe, vse mejne straže, vsi kordoni in rasteli ji niso mogli ubraniti, da ne bi drzno preskočila stavljenih mej in se nenadoma, kakor da je pognala iz tal ali padla z neba, pojavila tostran zastražene meje pa kraju, kjer so se je najmanj nadejali. Nihče si ni vedel pomagati. Kolika zbeganost je vladala celo na cesarskem dvoru, kažejo cesarjeve naredbe tega leta, ki kmalu prekljujejo to, kar so bile šele nedavno zaukazale.

Leta 1830. je bil cesar ob galiki in nadalje ob ogrskih mejah zaukazal potegniti vojaški kordon in vobče ob mejah, od kolere ogroženih, poslati tako, kakor da mejam proti kugi. Ker pa se je na spomlad 1831 kolera nenadoma pojavila tostran zastražene meje, je cesar, prepričan, da zoper kolero ni obrambe, zaukazal, da je vse stroge odredbe proti njej (kordone, kontumiciranje etc.) opustiti.

Javnosti ta cesarski ukrep ni bil všeč, ker si je od omenjenih odredb vendarle obetala vsaj nekoliko varstva. Zato so početkom junija 1831. l. vse razveljavljene odredbe zopet postale veljavne. Zopet so kakor za divjanja kuge zapirali in zastraževali okužene hiše in vasi in cele okraje, čim najbolj se je dalo, preključevali in molili in varovali meje, kolera pa se je navzlic vsem stražam širila bolj in bolj. V Galiciji se je bila kolera tako hudo razpasla, da ni imelo prav nobenega smisla, v tej deželi še nadalje vzdrževati kordone. Saj je vsak hip zdaj na tem zdaj na onem koncu preskočila kordon in za hrbtno zaplesala

svoj divji ples. Zato so galiki kordone že julija meseca razpustili. — Prav takšno so bile izkušnje na Ogrskem. Tudi tukaj vse stroge odredbe, ki so nekdanj bralile kugi, niso mogle ubraniti kolero, da se ne bi pasla iz komiteta v komitat. — Komaj je bila kolera izbruhnila v sosednji Galiciji, so že po vsej galiki-ogrski meji potegnili kordon. Toda že 13. junija je kolera ušla preko meje na Ogrsko in izbruhnila, kjer je niso prav nič pričakovali, kajti preskočila je bila dva komitata. — Drugim kordonom se ni godilo nič bolje, tudi onim na Ruskem, ki jih je kolera prav tako imela za norca kakor naše. Vse zapiranje deželnih ali okrajnih ali mestnih ali vsakih meja ni pomagalo nič, pač pa je povzročalo mnogo sitnosti je vse kazalo, brez koristi. "Vse to zapiranje," pravi "Illyrisches Blatt" 1831, "je bre koristi, povsodi pa povzroča sitnosti in bedo, strah in razburjenje, razdira krvne in prijateljske vezi, ki večje človeka s človekom."

(Dalje prihodnj.)

Iz solnčne dežele
Gruzinske.

Tiflis. — (Ana Lujiza Strong) — Zlato solnce osvetljuje vrhove nad mestom in pošilja svoje blagodejne žarke na verando malega hotela. Tu sedim in čitam ravno došlo angleško in ameriško časopisje, v katerem se kar vrstijo vesti o nezaslišnih grozodejstvih v sovjetski Gruzinski (Georgiji). "Več kot dve sto ljudi ustreljenih", pravijo one vesti, "med katerimi je največ socialdemokratskih političnih jetnikov. Tisoč beže v gore. Kavkaška armada se je odločila, da zruši provinco in vrši nepopisna grozodejstva."

Taki so naslovi kapitalističnega časopisja, katero prihaja sem. Kdo si je zamislil vse te vesti o grozodejstvih? Ko sem se večeraj sprehejala po ulicah Tiflisa, sem se resnično čudila. Nikakor nisem bila pripravljena, da v tem orientalskem gorskem mestu, na meji Azije in v drugem največjem pogorju na svetu najdem tako udobno in napredujoče mesto. Dobro oblečeni delavni ljudje hite za svojimi opravki, trgovci so polne odjemalcev, kupčija s vinom in svilno cvetje, in stojnice s slastnim turškim nugatom (na poseben način osladeno smleto in pečeno meso) so obkoljene od meščanov, kupujočih si prigrizek. Sinodni sem šla na večerjo v neko podzemeljsko restavracijo. Vse boljše kavarne in restavracije na Gruzinskem so namreč po zemljo pokleth radi hladu. Čudila sem se živahnosti in kleti. V sredi prostora so pri večji mizi iz gora privedši prebivalci imeli neko slavje in prepevali svoje pesmi v zboru. Peli so in plesali po podu, ki je potresen z žagovino radi zdravstvenih vzrokov in čistosti.

Moj spremljevalec je bil strog komunist, ki je bil član centralnega izvrševalnega odbora v Moskvi, a ko se je vrnil na Gruzinko, je bil pravi patrijotični Gruzince. Na glavi je nosil črno čepico iz kože perzijskega jagnjeta, črni volneni povrtnik "burko" in visoke črne škornje. Obečene je imel plave hlače z rdečim trakom ob strani in velikim samokresom. Poleg tega je imel ob strani srebrn gruzinski meč, ki je služil za okras.

Mož mi je rekel, da je Gruzinska najprednejša dežela od ostalih sovjetskih držav, kar je pripisoval vzroku, da Gruzinska ni imela vojne in nobene njeno mesto ni bilo bombardirano. Tudi njena industrija je take vrste, da si je kmalu lahko opomogla iz vojnega opuščenja. Tega leta je izvozila 350,000 funtov tobaka in 150,000 funtov sviloprejk. Velika industrija mangana, ki so jo pred vojno lastovali razni tuji kapitalisti, je vzpostavljena, a dosedaj ni mogla ničesar izvažati radi turško-angleškega spora. Zdaj so od te industrije odpravljeni vsi tuji kapitalisti, kontrolo čez njo ima vlada, kakor tudi del vloženega kapitala.

Gruzinci so vročokrvno in gostoljubno ljudstvo. Vživati znajo življenje in mnogo živahnosti so kot Rusi s severa. Svojih obiskovalcev oni ne vodijo k otrokom in v tovarne, da bi razkazovali svoje gospodarstvo, pač pa v vrtove in gledališča, v svoje podzemeljske hladilne vrtove, muzeje in zavode, kjer goje svojo kulturo. Ponudijo se človeku, da ga spremljajo na jug in razkazujejo krasoto narave, pa ne samo zato, da bi človek videl njih naravno krasoto, pač pa, da bi se mu njih dežela prijubila. Prigovarjali so mi: "Osta-

ni med nami v Tiflisu in poroči Gruzince!" In človeka bi res kmalu pregovorili s svojo uljudnostjo.

Gruzinci so izobraženo ljudstvo. Noben del nekdanje Rusije ni imel tako malo ljudi, ki ne znajo pisati ne čitati kot jih je imela Gruzinska. Zdaj pa nepismenosti tam sploh ni. Njih jezik pa je malo znan med svetom, kajti njih pravopis je drugim narodom prava skupina ugank. Nekateri pravijo, da to ljudstvo izhaja iz nekdanjih Kaldejev, po teorijah nekaterih preučevalcev pa bi sodili, da je narod Gruzincev v sorodstvu s Etruščani na Laškem in Baski na Španskem. Toda še nihče ni dokazal, da bi bila to resnica.

V sredi vsega udobnega in mirnega življenja, ki sem ga imela na Gruzinskem, pa mi pridejo v roke angleški in ameriški časopisi z dolgimi in zaporednimi povestmi o silnih nemirih in pokoljih v tej deželi. Kdo bi se ne čudil in zgrašal? Ali mislila sem vendar, da je morda kaj resnice na vseh ter je mogoče v kakem drugem mestu nemir. Šla sem poizvedovat. Nikjer ni bilo nemirov, le poizvedela sem, da je po vsej Gruzinski po ječah okoli 3000 menševikov, ki pa pravzaprav sami ne vedo kaj so. Bili so plačani od tujih interesov, da bi vprizarjali nemire, a vlada jih je pozaprla in jih polagoma izpušča. Največ onih menševikov je nekdanjih ruskih plemičev, ker so utekli pred bolševiki, se klatili po gorah Kavkaza in vprizarjali nemire ter ropali po mestih. V mnogih slučajih se je pripetilo, da so te tolpe maščevalnih plemenitih poigale vasi, oropale prebivalstvo, razrušile železniško progo in podrele kak most. Vse to je služilo gotovim interesom, ki razširjajo v svetu povesti o revoluciji na Gruzinskem. Pa tudi poboji in nasilna dejanja menševikov niso pogosta, vendar so vsi vlaki iz Tiflisa do Batuma opremljeni z močno stražo.

Tolpa guerilskih pobojsnikov, skoro samih plemenitih s Ruske, ki je vprizarila še precej takih bojev, je bila nekoč zajeta v gorovju in postreljena, ko se je branila. A to je vse, kolikor se tiče pokoljev in revolucije na Gruzinskem.

Poslušala sem modrovanje starega carističnega oficirja, ki mi je rekel, da je imel navado ljudi spravljati v ječo, zdaj so pa spravili njega ljudje. "Prejšnja vlada je zapirala bolševike," je rekel, "sedanja pa zapira ostanke zadnje vlade, ki si prizadevajo je zopet vpostaviti. Katera vlada pa ne zapira svojih nasprotnikov. Nobene je ni v Evropi in ne drugje na svetu, da bi svoje nasprotnike pustila v miru." In naštel mi je vlade Evrope od Finske pa doli do Grške.

Gruzinska republika šteje dva in pol milijona ljudi, ki so skoro vsi Gruzinci, a nekaj je tudi armenjskih in tartarskih distriktov. Prejšnja Gruzinska vlada je bila menševiška, pa je poslala v tartarska in armenjska okrožja gruzinske učitelje in častnike, da so tam netili sovjetistično sovražstvo. Delo sovjetov je drugačno. Oni bolj jasno razredno zavest, glede narodnosti pa pustijo prebivalstvo čisto pri miru. Njih politika je, da vaščani ali meščani vsakega kraja sami izvolijo svoje učitelje. Uspeh tega je, da so po mešanih okrožjih Tartarji, Armeni in Gruzinci zopet prijatelji, redno pohajajo v svoje šole in se uče v svojih jezikih. Vendar po glasovih

v vsakem okrožju prevladajo Gruzinci.

Vzlic temu, da v solnčni gordeželi, zlasti v Tiflisu, vlada lepši mir in je v tej državi v bilju istočnega sadja in rujne vina, vendar je ta država kakor na vulkanu, česar se njeno prebivalstvo zaveda. Toda ne na vulkanu, kakor sta Vezuf ali Etna, je drugačen vulkan, katerega varnosti pozna vsak Gruzijec. Nek priprosti vojak mi je povedal kak je ta vulkan. Rekel je:

"Nekdaj smo bili narod najst milijonov prebivalcev, ali nas je samo dva milijona in pol. Toliko nas je stalo, da smo zabili Turke in Perzije, da ni udri v Evropo. Vedno smo se jevali."

"Toda zdaj boste imeli mir, sem rekla. "Rusija je zdaj na drugi strani. Ali mislite, da bo vojna med tem državama?"

"Se ne, toda bo," je rekel.

"Kdaj?" sem vprašala. Odgovoril je zavestno: "Ko bodo Turki končali vojno z Angleži."

"Zakaj bi bila tedaj vojna?"

"Ker hočejo imeti olje v Baku."

"Kdo ga hoče? Turki?"

"Ne," je rekel. "Hočejo ga Angleži."

Angleže črtijo v Kavkazu, in vaščani, solnce in svobodo ljubijo Gruzinci, niso srečni radi velikih naravnih bogastev, ki jih posejduje njih dežela, ker se radi letih bojuje pohlepni svet.

Zdelo se mi je, kot bi imeli naravnost otroško zaupanje v Ameriko. Zopet in zopet sem silala njih upanje, da bodo prišli ameriški kapitalisti in se oni pogodili na izkoriščanje njih naravnega bogastva. Ko sem jih vprašala, zakaj, so odgovorili: "Ker ameriški kapitalisti vrtajo za oljem in igrajo mednarodne politike, da bi netili sovjetistično sovražstvo med narodi."

Upam, če se bomo Američani podali v to deželo, bomo vredni njih zaupanja.

V NAJEM se odda prostorna opremljena soba za dve osebi, za dva moška ali dve ženske. Oglasite se pri lastniku na: 3113 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

Visoška kronika.

DR. IVAN TAVČAR.

(Dalje.)

Tako le je prišel:

"Danes ponoči bo imela črna mavra telička! Glej, da ne zaspiš, pa tudi hlapec in dokla ne smeta zaspati! Sam Bog vedi, da tako radi spite, ko je vendar sleherna noč tako dolga!"

Ko sem mu obljubil, da ne bom zaspal, je globoko zastokal:

"Star sem in hiram. Kar sem živel, sem grabil, dokler nisem pristradal te zemlje, katera je danes moja in katero tako nerad dajem iz rok."

Nisem odgovoril; on pa še ternal:

"Čemu mora človek star postati! Če se je palaš skrhla, sem ga nabrusil, in sekajo se je z njim, kot bi se ne bil nikdar skrhla. Kako da se življenje ne more nabrusiti, kot se nabrusi palaš, da bi človek živel dvesto let, posebno če je stradal in če je trpel kot živina v jarmu, samo da bi si pridobil rušo, na katero bi v starosti mirno pokladal svojo glavo! Res je! V ta namen sem trpel in še celo mor..."

Vedel sem, da mi je hotel reči, da je tudi moral. Ali grozne te besede ni izgovoril do konca. Z njo bi mi tudi ne bil ničesar novega povedal, ker sem že prej slutil, da mu prelita človeška kri krati spanje v dolgih nočeh.

Jedal je:

"Prekratko je človeško življenje! To je zakrivil ta, ki sva mu zavila rep, ker je zapeljal prva človeka v pregreho. Da bi mu otekel rep in da bi se še globokeje pogreznil v peklenko morje!" Zaklel je v tujem jeziku, katerega nisem umel.

Ponižno sem pripomnil, da je kletev pregrešana in prepovedana po naši sveti katoliški veri. Očabno me je pogledal in že sem se bal, da se še bolj razdi. In še očabneje mi je odgovoril:

"Človek, ki je služil v armadi, kateri je zapovedoval Gustavus Adolphus, ki je bil navzoč, ko so v nekem mestu — hudič naj vzame ime tega mesta, ker mi ni ostalo v spominu! — ničvredni oficirji zabodli našega Wallensteina, kneza in vojvodo v Friedlandu. — tak človek sam najboljše ve, kaj je greh in kaj ni greh." Zasmejal se je: "Sveta katoliška vera! Takega človeka, mledni moj otročaj, ne boš učil, katera vera je sveta, katera vera je prava! To jaz sam vem!" In še enkrat je ponovil: "To jaz sam vem!" Zopet je preklinjal, s pestjo pa tolkel po tratini poleg sebe.

Ibragi Jezus! Tudi sedaj ni izgovoril ničesar, kar bi ne bil vedel že poprej. Da ga je beseda "sveta katoliška vera" tako razjarila, to je prišlo, da je bila materina trditve o "luteranu" dobro utemeljena.

"Spokuj obeta!" se glasi božja zapoved. Ali sveti Izidor naj mi odpusti, da sem očetu nasproti molal in tiho prenesel najhujše gorje, ki zamore saditi nesrečnega človeka: da nisem branil svete

katoliške vere, kateri sem vdan z dušo in telesom, z vsako kapljo svoje krvi!

Nerad se je pomiril. Iz daljše njegove govornice pa se mi je odkrilo, da ga preganja strah pred smrtjo.

"Če smo jahali nad Šveda, kaj mi je bila smrt? Ali v starosti človek nerad umira!" Potem je še pristavil: "Ko bi le vedel, ostane li to posestvo pri mojih ljudeh, — to je, kar me skrbi!"

Črno je gledal predse, končno pa se mu je le izvila beseda iz ust, da mi hoče izročiti posestvo. Zadrževal je od mene obljube, da Visokega ne zapravim, ne zadolžim in ne zajem.

Vse sem mu obljubil.

Nato je izpregovoril:

"Nekaj ti rečem: Tajčarjev se boj!" Tajčarje smo imenovali takrat tiste, ki so se bili privlekli z Nemškega v naše kraje ter nam odvzeli najboljše kmetije."

Zopet je prišel: "Ta zarod poznam, je požrešen, misli, da je več, kot amo mi, in naše zemlje je lačen. Kdor z njimi ne laja, ga rastrga. Da jim goltance zavežem, te oženim in Tajčarko boš vzela, da ne bo imela nemških otrok. Res je, zemljo vedo najboljše obdelovati. Tudi tvoja mati je bila nemškega rojstva in gospodinja tudi ni bila slaba, dasi me je rada jezila."

Svoje oči je uprl v me. "Upam, da se nisi kam zapredel!" Prav srejo in s napetim obrazom me je opazoval. "Ženi se boš, kakor bom jaz zapovedal in kjer bom jaz hotel!" Zopet je stresal tuje kletvine okrog sebe, a počasi se je potolažil, ko sem mu zagotovil, da nisem imel z nobeno žensko opraviti i da je njegova volja obenem tudi moja volja.

Prav čiste resnice mu nisem povedal. Sosed Debelak je imel hčer čednega življenja in čednega telesa. V cerkvi, kadar je gospod Karel Ignacij oznanjeval božjo besedo, so se tu in tam najine oči lovile in ujele. Če sva se srečala, izpregovorila je rada prijazno besedo, ali pregrešnega ni bilo med nama.

Na vse to mi je oče še razodel, da se je z Jeremijem Wulffingom že dogovoril, in sicer radi hčere Margarete, katero je imel iz drugega svojega zakona. Pristavil je: "Tako ko bo požeta pšenica, kreneta z Lukežem na pot. Dve težki prašiči gnjata in pogoa vzameta s sabo, da ne pride praznih rok k Jeremiji Wulffingu. — Nič preveč ne govori! Tvoja beseda bodi: 'Polikarp, moj oče, bi rad vedel, koliko in kaj bi se dobilo v Davčah.' Odgovor mi prineseš domov. Čez teden dni se anidemo v Leki, kjer se bo vse še bolj natanko določilo." Končal je: "Tvoja mati je bila sestra Jeremijeva. Mogoče je, da njena mati, torej tvoja stara mati, še živi. Je čisto prav, da jo vidiš. — Ker pa vse skupaj še ni gotovo, ne bosta jahala po poti skozi Selce, pač bosta hodila po gozdevih okrog Blegaša. Nočem, da bi prišlo Visoko v jezik, če bi iz vsega nič ne bilo!"

Tako sem bil odposlan na pot v Davče, ker človeku, ki naj živi na kmetiji, ni dano, da bi hajal brez svetega zakona.

Dva dni pozneje je bila pšenica požeta.

(Dalje prihodnj.)

ZA KUHANJE PIVA
DOMA

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite se na preprizade, da je doma pri nas, kuhani vedno je najboljši in najcenejši. Dobil je tudi zbirko sodov, steklenic in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje. Gročarijam, sladničarjem in v prodajalno zelenjave damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

6461 Superior Avenue, Cleveland, O.

Domače prekaljene
KLOBASE

Izdelujem in razpošiljam fine prekaljene klobase z česnovim okusom in prekaljeno meso. Jamčim, da je moja roba prava delikatesa, ravnotaka kot sta jih včasih oče in mati naredila. Pošiljam od 5 funtov na prej. Cena 50c funt, poštnina posebej. Denar se lahko pošlje z naročilom ali pa pošljem po poštne povzetje (C. O. D.). Sem član društva št. 68, S.N.P.J. kamor se lahko obnete radi moje zanesljivosti.

JOSEPH LESKOVAR

D. I.

310-14th Street,
Racine, Wis.

VARČLJIVI NAROD

VLAGA REDOVITO

INVESTIRA RAZUMNO V

KASPAR STATE BANK

NAJVEČJI JUGOSLOVENSKI BANKI
KI V ZJEDINJENIH DRŽAVAH.1800 Blue Island Ave., vogal 19. ulice
CHICAGO ILLINOIS

KAPITAL IN PREOSTANEK

\$1,250,000.00

Pod nadzorstvom
vladnih, držav-
nim in
Chicago Clearing
House Acta.

Prodajamo parobrodne listke za vse parobrodne družbe v Jugoslaviji in obratno. Izdelujemo listine (affidavits) za priseljenike, ter pošiljamo denar v stare domovine najceneje in najhitreje.